

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja vsakega prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, išide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. sa celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semenških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvo „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Namaniła se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 14.

V Ljubljani, 21. julija 1898.

Letnik XI.

Naša straža.

Štajerski državnozborni poslanec Robič je sprožil mej svojimi tovariši na Dunaju misel, da bi se ustanovilo mej Slovenci društvo, podobno nemškemu »Südmark«. Poslanci so soglasno, oklenivši se te misli, sklenili, da se osnuje v obrambo slovenskega ozemlja društvo v Ljubljani.

Dne 6. julija se je vrtilo potem posvetovanje v ljubljanski mestni hiši, kjer se je zbralo poleg državnih poslancev več drugih zaupnikov naroda iz slovenskih pokrajin.

Bilo bi odveč, če bi hoteli povdarjati, da je tako društvo za Slovence prepotrebno. Vsaj vsak dobro vé, kako trgajo gospodarsko močnejši, oblastni sosede, — na eni strani lakomni Italijani, na drugi strani gospodarstva željni Nemci — obmejnim Slovincem kos za kosom naše lepe, rodne zemlje. In komu ni znano, kako se vsiljuje tujec povsodi tudi v popolnoma slovenske pokrajine, kako si postavlja tovarne in druga podjetja na naši zemlji ter pridobiva vedno večjo moč v vsakem oziru, zlasti pa na gospodarskem polju.

Skrajni čas je torej, da se otresemo Slovenci popolnoma Nemcev in Italijanov, da jim povemo odločno, da hočemo ostati na svoji zemlji svoji gospodarji.

Ina to ravno namerava novo ustanovljeno društvo, kateremu so nadeli ime »Naša straža«. Boriti se hoče ono za gospodarski in kulturni napredek naroda, na braniku hoče stati za ohranitev slovenske zemlje.

To društvo ni politično; pristopil bo lahko k temu društvu vsak Slovenec, vsaka Slovenka, ki sta dovršila šestnajsto leto; plačilo na leto je jedna krona, torej niti groš na mesec, kar pač vsakdo premare, če ima le dobro voljo. Pravila društva, katera objavimo v celoti, so osnovana na tako široki podlagi, pritegnjena je po teh pravilih novemu društvu vsa naša gospodarska or-

ganizacija, tako, da je pričakovati za društvo prav plodnosnega delovanja, ako bomo vsi storili svojo dolžnost. Pri tem društvu morajo stopiti v ozadje vsi strankarski oziri, velika ideja društva naj prežene iz naše srede vsa, malenkostna strankarstva, potem bo novo društvo res odločilno vplivalo za obstanek našega naroda.

Pravila se glasó:

§ 1. Ime in sedež.

Društvo se imenuje »Naša straža«; svoj sedež ima v Ljubljani; razteza se po deželah in kraljestvih, zastopanih v državnem zboru in ni političko.

§ 2. Namen.

Društvu je namen podpirati in krepiti v gospodarskem in kulturnem oziru Slovence in Hrvate na Kranjskem, Štajerskem, Koroskem in Primorskem, v jezikovno obmejnih ali jezikovno mešanih pokrajinah.

§ 3. Sredstva.

V dozego svojega namena društvo

1. zbira denarne doneske: ustanovnino, udnino, darila, volila itd.;
2. združuje slovenske gospodarske organizacije, (gospodarske zadruge, kmečka društva, obrtne zadruge, posojilnice) korporacije in nepolitiška društva v smislu svojega namena;
3. podpira v gori naznačenem okrožju (§ 2) slovensko in hrvatsko obrt in trgovino;
4. brani slovenska in hrvatska posestva imenovanih pokrajin (§ 2) v gospodarskem obstanku;
5. organizuje ozje deželne, okrajne in krajevne odbore, ki po določenem načrtu (§ 7, odst. 8), poizvedujejo o gospodarskih in kulturnih razmerah slovenskega ali hrvatskega ljudstva v svojem okrožju, s primernitak

nasveti poročajo svoje poizvedbe glavnemu odboru in v društvene namene nabirajo denarna sredstva.

§ 4. Udje.

Udje so:

1. ustanovni;
2. redni, in sicer:
 - a) moški in ženske, ki so dovršili 16. leto;
 - b) nepolitiška društva in zadruge v društ. okrožji;
 Kdor hoče društvu pristopiti, oglasi se pri načelstvu, ki ga vsprejme ali pa odkloni, ne da bi moralo navesti kake vzroke za to. V tem oziru ni priziva.

§ 5. Pravice udov.

Udje se smejo vdeleževati zborov, predlagati predloge, glasovati, voliti in voljeni biti. Društva in zadruge se smejo vdeleževati teh zborov vsaka po enem zastopniku, ki se mora izkazati, da je pooblaščen po odboru svojega društva ali zadruge. Ti zastopniki imajo ravno tiste pravice, kot drugi udje.

§ 6. Dolžnosti udov.

A Udje morajo plačevati svoje doneske in sicer: Ustanovni enkrat za vselej vsaj 50 Kr. in razdelé svoje plačevanje lahko na pet let po deset Kr. Redni udje plačajo vsaj po jedno Kr. na leto.

B Društva in zadruge morajo odrajtovati svoje letne doneske, katerih svota se razmeram primerno dogovori z načelstvom, ki pa ne sme znašati manj kot 10 Kr.

§ 7. Društveno vodstvo.

Društvo vodi glavni odbor. V ta odbor se voli vsako tretje leto pri rednem občnem zboru 50 odbornikov in sicer: 10 s Kranjskega, 10 s Štajerskega, 10 s Koroškega, 10 s Primorskega in 10 izven dežel. Vrh tega ima še vsako z društvom zavezano društvo ali zadruga pravico po svojem odboru imenovati po jednega odbornika. Glavni odbor se deli v tri oddelke; 1. pravni, 2. informacijski in organizacijski, 3. gospodarski.

Pravni oddelek sestoji iz strokovno izvežbanih mozi, ki so društvu v pravno pomoč.

Informacijski in organizacijski oddelek organizuje poizvedbe po posameznih udih, po društvu prisposojenih društvih in po ožjih odborih.

Gospodarski odsek goji zvezo z gospodarskimi organizacijami in se v posameznih slučajih posvetuje, kako naj se z njihovo pomočjo dosega društveni namen.

Oddelki se samostojno ustanavljajo in sicer tako, da odborniki glavnega odbora volijo izmed svoje srede 15 članov v gospodarski, 15 članov pa v pravni oddelek. Ostali odborniki pripadajo informacijskemu in organizacijskemu oddelku. Noben odbornik ne more pripadati dvema oddelkoma. Vsak oddelek si voli izmed svoje srede predsednika, prvega ali drugega tajnika. Predsednik in prvi tajnik morata bivati v Ljubljani; drugi tajnik mora biti izvenkranjski društvenik. Po potrebi sklicuje predsednik vsakemu oddelku oddelkove seje; v nujnih slučajih sme tudi pisмено poizvedeti mnenje odbornikov. Če je predsednik zadrtan, namestuje ga prvi tajnik. Sklepi v oddelkih, ki se sklepajo z nadpolovično večino glasov, se predlagajo načelstvu v končno rešitev.

Glavnemu odboru v pomoč se ustanavljajo ozi odbori. Tak ozi deželni — okrajni ali krajni odbor se sme ustanoviti od društvenih članov samo z dovoljenjem načelstva, ki mu imenuje predsednika. Število odbornikov je poljubno od 3.—15. Ozi odbori imajo nalogo podpirati vzlasti informacijski in organizacijski oddelek. V svojem delovanju so odvisni od načelstva, od katerega dobivajo potrebna navodila za svoje delovanje.

Načelstvo sestaje iz predsednikov in tajnikov imenovanih treh oddelkov. Načelstvo si izvoli izmed svoje srede predsednika in njegovega namestnika, tajnika in njegovega namestnika, blagajnika in njegovega namestnika. Izvenkranjski tajniki posamnih oddelkov, ki naj se razdelé tako, da jeden pripada Štajerskemu, jeden Koroškemu in jeden Primorskemu, se v načelstvu izvolijo za drugega, tretjega in četrtega tajnika.

Načelstvo vsprejemlje poročila posamnih oddelkov in sklepa o njih; poročila in nasvete posamnih udov, društev, zadrug in pododborov oddaja oddelkom v pretes in poročanje. Načelstvo sprejemlje ude v društveno zvezo, organizuje krajevne, okrajne in deželne odbore in sploh izvršuje vrhovno vodstvo nad vsem društvenim delovanjem. Seja načelstva je sklepčna, če so navzoči vsaj štirje njegovi člani. Načelstvo voli in sklepa z nadpolovično večino glasov. Predsednik, oziroma njegov namestnik, sklicuje seje in jim predseduje. Načelstvo se pa mora aklicati v sejo tudi, če to zahtevajo vsaj trije njegovi člani.

§ 8. Občni zbor.

Redno se vrši občni zbor vsako leto meseca avgusta; izredno pa, če ga zahteva tretjina rednih udov. Občni zbor voli vsako tretje leto odbor; vsako leto pa tri pregledovalce računov, sklepa o poročilu načelstva v zadnjem upravnem letu, ki se sklepa 31. julija, o spremembi pravil in o razdružitvi društva. Občni zbor se naznanja po slovenskih časopisih vsaj 14 dni prej. Sklepčen je ne glede na število navzočih udov in sklepa po nadpolovični večini glasov. Čas, kraj in dnevni red občnega zbora določa načelstvo, istotako časopise, v katerih se razglasa občni zbor.

§ 9. Razsodišče.

Pri prepirih iz društvenega razmerja voli vsaka stranka po dva razsodnika. Razsodniki si volijo predsednika izmed drugih društvenikov. Proti razsodbam tega razsodišča ni ugovora.

§ 10. Razpust društva.

Društvo preneha, če je razpusti gosposka ali če se to sklene pri občnem zboru z dvetretjinsko večino. Društveno premoženje prevzame za slučaj, da gosposka razpusti društvo, mestna hranilnica ljubljanska in je izroči novemu društvu, ako se ustanovi tekom petih let z enakim namenom. Če se pa to ne zgodi, pripade po petih letih polovico premoženja družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, druga polovica jednaki družbi za Istro.

§ 11. Začetna delečila.

Predlagatelji teh pravil vsprejemljejo, brž ko so potrjena, oglašajo za društvo. Ko je oglašanih vsaj 50 udov, sklicijo ustanovni shod, pri katerem se voli odbor. Potem je društvo ustanovljeno.

Razgled po svetu.

Vse prisađevanje, ministerskega predsednika grofa Thuna, da bi bil zblizal Čehi in Nemci ter zopet omogočil redno parlamentarno delovanje je bilo brezuspešno. Grof Thun je hotel preklicati jezikovne naredbi, in mesto teh izdati nov jezikovni zakon, ki bi v marsičem zagotavljal Nemcem več pravic kakor pa sedanjim jezikovnim naredbi. V ta namen je povabil češke zastopnike iz Moravskega in Češkega k prostim razgovorom o pripravah in pogojih za skupna pogajanja mej češkimi in nemškimi zastopniki, katerih so se Čehi tudi vdeležili. Po dokončanem posvetovanju s Čehi se je odzvalo tudi nemško liberalno-veleposestvo povabilu grofa Thuna. Druge nemško liberalne, nacionalne in radikalne stranke pa so odklonile kratko malo še celo vsak svobodni razgovor z vlado. »Takojsna odprava jezikovnih naredb za Češko in Moravsko je še vedno jedino sredstvo«, da se povrne mir, je bil končni sklep nemških strank, katerega je naznanil minister-kemu predsedniku slovenski narodni izdajica gorjanski baron Švegel. Nemci so se s tem korakom popolaoma udali in podvrgli povelju pijanca Schönenerja in kričača Wolfa, kateri je v zadnjem državnozbornem zasedanju pretil z revolucijo. Da je postal ves položaj še bolj zamotan, uvidi lahko vsak in različna so mnenja, kako se bo končala vsa stvar.

Na **Niškem Avstrijskem**, kjer biva precejšnje število Čehov, je sklenil deželni zbor na predlog narodnega odpadnika dr. Koliško, da se proglašajo nemški jezik kot jedini učni jezik na vseh šolah. Ta sklep pa ni dobil cesarjevega potrjenja. Češki otroci se bodo torej poučevali še v svoji materinščini kakor so se dosedaj; Nemci pa so eno več skupili. Za razpuščeni **graški mestni zastop** so občinske volitve že razpisane. Krščanski socijalisti, katerim so se pridružili konservativci, se pripravljajo na volitve kot Avstriji vedno udana stranka.

Na **Prizorskem** se je pričela živahna organizacija krščanskih socijalistov. Njih voditelji prirejajo povsod shode in poučujejo ljudstvo o današnjih družabnih razmerah. Socijalno-demokratske junake to strašno peče.

Verški mešetar **bolgarski knez Ferdinand** je podelil rumunskemu kralju Karolu hrabrostno svetinjo. Odlikovanec pa menda ni preveč vesel nad tako svetinjo, katero nosi sin Ferdinandov Boris že od rojstva.

Ko je razvil novi **laški ministerski predsednik general Pelu** svoj načrt pred zbornico, je dejal, da so zapisane na praporu ministerstva besede: »Delo,

mir in pravičnost.« Kako se goji pravičnost zlasti napram katoličanom je razvidno iz postopanja oblasti. Tako je prišlo oblastvo v Milanu prelata Skotona, češ, da je nevaren državi; blizu Sijene so zaprli dva duhovnika, ker sta razširjala podobe sv. Očeta. Nič boljše kakor duhovnikom se godi neduhovnikom.

Francoski ministerski predsednik Brisson je začel vršiti svoj nov posel s tem, da oddaja važnejša mesta svojim radikalnim pristašem. Zadeva znanelega judovskega sleparja Drajfusa prihaja zopet na površje. Njegova soproga je namreč vložila prošnjo na pravosodnega ministra, v kateri ga je prosila, da bi se razveljavila obsodba moževa. A vlada je odgovorila, da je popolnoma prepričana o krivdi Drajfusa. Proti majorju Esterhazyju in nadporočniku Pikarju, katera ima oblastvo že pod ključem in sta bila v tesni zvezi z Drajfusom, se je odredila nova preiskava, ker hoče vojni minister Kavenjak dobiti popolno jasnost. Oba prideta sedaj pred civilno sodišče; vojaško ju je že enkrat oprostilo. S ponarjenjem važnih listin in dopisiljanjem istih in pravih pisem izvenfrancoskim krogom sta zakrivila oba izdajstvo in vohunstvo.

Na Kubi so **Španjci** popolnoma premagani; njih brodovje so uničili do cela Amerikanci pod vodstvom generala Sampsona. Španjski poveljnik Cervera je storil sicer kar mu je bilo sploh mogoče storiti v težavnem položaju. Ušel je prvi nevarnosti v zaliv Santiago de Kuba, ker za daljšo pot ni bil preskrbljen; toda ko mu tudi v zalivu ni bilo več obstati in mu je ukazala španjska vlada, da naj se poda iz zaliva, je poskušal uiti iz njega, seveda v pogubo. Izguba na španjski strani je velika. Okrog 1600 vojakov se nahaja v rokah Amerikancev, čez 3500 je ubitih, nad 160 je ranjencev. Cervera samega so ujeli, dasi se je bojeval junško in vstrajno. Sedaj je na ameriških tleh zaprt. Po tej za Španjce osodepolni bitki, ki je trajala dobri 2 uri, sta sklenila oba vojskujoča dela premirja, ki je trpelo pa le 10 dni. Dne 11. julija so pričeli Amerikanci zopet streljati na mesto Santiago iz svojih ladij. Dne 14. t. m. pa so se morali udati Španjci premoči ameriški in so razobesili belo zastavo. Španjske čete so zapustile mesto z vojnimi častmi in se podajo v kratkem v domovino. Španjci se pripravljajo sedaj na boj v domovini sami. Ameriški admiral Watson je namreč odplul z večjim številom ladij proti Španiji, kamor dospe koncem tekočega meseca. Španjsko obrežje bo varoval admiral Kamara, ki se je vrnil takoj po nesrečni bitki domov.

D o p i s i.

Z Brezj. (Shod gorejskih mladeniških Marijinih družb.) Kakor so se zbrale dne 24. maja Marijine hčere gorejskih fara na Mrezjah k slovesnemu shodu, da se skupno poklonijo svoji nebeski Materi, prihiteli so dne 31. maja tudi čvrsti mladeniči gorejskih Marijinih kongregacij, namreč: predaseljske, sorške, senčurske, šentvidske, šmartinske in trsteniško-goriške, da se medsebojno vnamajo za lepo katoliško življenje pod mogočnim varstvom in po izgledu milostne Matere svoje — Marije. Res, da se stevilo mladeničev ni moglo meriti s številom deklet, zbranih dne 24. maja, katerih je bilo nad tisoč. Žal, posebno, da se zaradi božjepotnih procesij, ki so po nekaterih imenovanih farah binkoštni torek v navadi, iz vseh fara niso polnoštevilno udeležili zbirališča na Brezjah; a vendar se je lepa vrsta mladeničev z Marijinimi znamenji na prsih med pevanjem in slovesnim zvonjenjem pomikala v preljubljeno svetišče Marijino. Vsem je odsevalo neko možato veselje raz obraz. Koj po prihodu k milostnemu oltarju Marijinemu pozdravi č. g. Ig. Zupanc, kapelan v Predosljih, zbrane mladeniče kot ljubljene sinove Marijine. Nato pokaze, kako je naša mila domovina vspevala pod varstvom Marijinem, dalje da se imamo zraven Boga in slavnega škofa ljubljanskega Tomaža Hrena, pred vsem zahvaliti vnetemu častilcu Marijinemu, ki je bil tudi v Marijini družbi, cesarju Ferdinandu III., da je naša dežela ob času turovih zmed ohranila svojo katoliško sv. vero; omenja, kako je imenovani cesar postavil na Dunaju na visokem stebri stoječ krasen kip brezmadežne Device, okoli katerega se še danes zbirajo vneti dunajski katoličani, in kako je imenovani cesar pred prejemom sv. obhajila, ko je škof držal v roki presv. hostijo, da ga obhaja, izročil sebe, svoje podložne, svoje vojaštvo in vse v varstvo Marijino. Dalje je omenjal govornik, da tudi dandanašnji, kjerkoli se kaže veselo katoliško gibanje, in se kaj na bolje obrača, se večidel vse to kaže kot sad Marijinih kongregacij. Tako na Dunaju; od koder se pet let prihajajo dunajski katoliški možje Marijinih družb v Marijino Celje pod vodstvom vnetega P. Abel-a iz Jez. družbe, in jih je pri zadnjem takem romanju nad dva tisoč mož s prižganimi svečami v rokah na vprašanje patra govornika pred altarjem Marijinem v Mar. Celji glasno in navdušeno odgovorilo, da ravno tako, kakor danes držé v svojih rokah prižgane sveče — znamenje luči sv. vere — da ravno tako se hočejo v vsem življenju kazati kot prave, zavedne katoliške moze. Kako, pravi dalje govornik, smemo tudi pri nas ravno iz mladeniških Mar. družb pričakovati boljše prihodnosti. Nato vnesla govornik mladeniče k posnemanju Marije, posebno pa naj si vsak mladenič šteje v čast in ponos, da je otrok Marijin, in naj zato izgine ves strah pred hudobnim svetom, ki naše ljubezni ni vreden. Skrivajo naj se oni, ki hudo delajo — ne pridejo k luči, ker so njih dela hudobna; — a pravi katoliški mladenič pa brez strahu očitno pokazi, da imaš

katoliško prepričanje, in da ga v varstvu Marijinem tudi ohraniti in kazati hočeš. Po sv. masi pred izpostavljenem presv. Reš. Tel. sprejeli so mladeniči, ki niso bili še zjutraj tukaj, sv. obhajilo. Opoludne so udeleženci napolnili prostorno dvorano v gostilni pri Jožu, kjer so se zbirali k skupnemu, skromnemu kosilu, in četudi so bili iz raznih krajev, in se večinoma niso še nikdar videli, kazala se je med vsemi lepa bratovska ljubezen, saj jih je vezala vse ena vez — ljubezen Marijina. Ob eni smo imeli še pete litanije, in potem smo se poslovili od Marije. Vsem pa je bila ena želja in prošnja do Marije:

Daj, da družba Ti dopade,
Mlada ta cvetličica.
Stóri, da pri luči gnade
Raste neposkodovana;
Daj, da daleč krog cveti
Družba ta in Te časti!

iz Lukovice dne 17. julija. Življenje v Lukovici in nje bližnji okolici je kaj vsakdanje, na vsake kvatre jedenkrat se morebiti dvignemo nekoliko, potem pa zopet pademo v staro mrtvilo za dolgo, dolgo; letos se nam pa spet obeta, kakor kažejo znamenja, nekaj dobrodelne izpremembe. In tega nam je krvavo treba! Rešitev naša je v nas samih in v zvezi s krvnimi brati našimi, v prvi vrsti z drugimi Slovani na jugu. A mi se moramo tega zavedati, mi potrebujemo narodne in gospodarske odločnosti in zavednosti. Te pa si nemo-remo pridobiti, ako se sami nič ne naučimo in nas drugi nič ne poučujejo. In tako je bilo doslej pri nas. Ljudstvo samo se ne izobrazuje dosti, drugi pa, ki naj bi za izobrazbo skrbeli, puščajo vse v nemar. O kakem shodu n. pr., ki bi ga bil sklical v Lukovici kdo izmed dose-danjih naših deželnih in državnih poslancev, ne mere biti niti govora. Pač žalostno! Prvi vesel dogodek, ki naj bi bil znamenje boljših časov za narodno našo stvar, bo zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda za brdski sodni okraj, ki se vrši v nedeljo 7. avgusta ob pol 5. uri popoldne pri g. M. Vevarju v Lukovici. Vesel dogodek pravim radi tega, ker bo pri tem zborovanju poleg navadnih točk tudi dvoje predavanj, česar doslej še ni bilo nikoli, če se ne motim. Govorila bosta dva slovenska visokošolca-rojaka: jeden o narodni vsgoji, in drugi o naših šolskih razmerah. Prav nič napačno bi ne bilo, ko bi se blagovolil na ta dan sklicati shod naš dež. poslanec več. g. dekan Kajdiz ter bi tudi poročal, za kar bi mu bili jako hvaležni mi in še marsikdo drugi. Tako bi bilo vse lepo zvezano, in veliko več ljudstva bi prišlo. Ujudno prosimo g. poslance, naj razmisli o tem našem nasvetu, ki smo ga podali v dobrem namenu in v imenu večih, ki so iste misli, kakor mi. To bi bila jedna stvar. Druga pa bo dne 14. avgusta, torej teden pozneje. Ta dan se odkrije v Spodnjih Kosezah spominska plošča našemu rojaku, pesniku in buditelju narodnemu — Ivanu Vesel — Koseškemu. Ob 10. uri bo slovesna služba božja v Kosezah, pri kateri bo daroval sv. mašo moravski dekan in dež. poslanec več. g. Kajdiz, cerkveni govor pa je prevzel iz

posebne prijaznosti in naklonjenosti naš vrli prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda, viš. g. prof. Tomo Zupan. Pred rojstno hišo pesnika Koseskega pa bo govoril gimnazijski ravnatelj v Novem Mestu, znani slovenski pisatelj, g. dr. Fr. Detela. Po odkritju spominske ploče je odhod v Lukovico, kjer bo popoldne ljudska veselica s tombolo, katero priredi brdsko gasilno društvo v proslavo desetletnice svojega obstanka. H Koseskega slavnosti in k desetletnici gasilnega društva, za katero se vrlo deluje pod vodstvom lukoviškega župana, g. Luke Mlakarja, pride več narodnih društev. Slavnost utegne biti jako lepa. Rojaki! Kdorkoli utegne, naj ne zamudi udeležiti se teh slavnosti! Nikar ne mislite, da to ni za vas, da je to samo za »gospodo«, ne to je tudi za vas. Pri takih prilikah ne sme biti razločka med preprostim ljudstvom in med gospodo, kakor tudi sicer ne. Vi ste del naroda, kakor drugi, in kot tak imate popolno pra-

vico, da se udeležujete narodnih slavnosti. Kdor le more, naj žrtvuje nekaj časa in par krajcarjev ter naj pride ali 7. avgusta k zborovanju cirilometodijske podružnice ali 14. avgusta h Koseskega slavnosti ali pa k obojemu. Zlasti, kar Vas je bližnjih, ne zamudite te prilike! Pokazite, da ste mozej, mladeniči, da ste žene, dekleta, ki se svedajo svojih narodnih dolžnosti, ki se ne straše pots, ne menijo za vsak krajcar, kadar je treba pokazati se Slovenca, Slovenko! Posebej vam povem, dragi rojaki! da sta oni dve predavanji pri zborovanju cirilometodijske podružnice dne 7. avgusta v prvi vrsti namenjeni vam, preprostemu ljudstvu, preprostemu narodu. Sezite po ti duševni hrani, ki se vam podava zastonj! Torej, vi bližnji in daljni rojaki! mi vas pričakujemo in upamo, da ne zaman. Ne proč, ampak skupaj! Ne gospod, gosa, ne kmet, kmetica, ampak — Slovenec, Slovenka! Na svidenje!

Listek.

Bridke izkušnje.

Povest. Napisal Pirčan.

I. Ločitev.

Mej pustim skalovjem kamenitega Krasa leži prijazno selo Lipovje. Tu ima Nj. Veličanstvo presvitli vladar svojo kobilarno, v koji se izrejajo konji za cesarski dvor. Nadvojvoda Karol, ki je po svojem očetu, cesarju Ferdinandu, dobil Štajersko, Koroško, Kranjsko in Primorsko, jo je ustanovil l. 1580. Ze takrat so torej čislali lipovske konje in sicer radi močnega in trdnega kopita, katero se dobro utrdi samo na kamenitih kraških tleh.

Selo ne šteje mnogo hiš. Grajščina je tu, v kateri stanuje oskrbnik, pet postopij za služabnike in hlevi za konje. Število služabnikov je stalno. Ti oskrbujejo konje in jih pasejo po bližnjih pašnikih. Kar je drugega dela, opravljajo delavci, ki prihajajo iz bližnjih vasij.

V začetku našega stoletja, kjer se pričena povest, je došel v Lipovje za oskrbnika neki Erman, zloben in častilakomen mož. Slovenščine ni razumel sprva niti besedice, a nemščino sta tolkla za silo v celom selu le dva: Hvala in Krebelj.

Hvala je zavzemal mej služabniki prvo mesto. Nadzoroval je delavce, delil jim plačo in imel za oskrbnikom prvo besedo. Njegova dva sinova sta tudi že služila. Tine, mladenič sedemnajstih let, je bil kravar, Peter dve leti starejši, je pomagal že pri konjih. Gospodinja je nosila slednji dan v Trst mleko na prodaj. Doma jo je nadomestovala komaj osem let stara, a v gospodinjskih stvarih že dokaj izurjenja hčerka Lenka. Dobro in zadovoljno je živila Hvalova družina. Bil je pa tudi gospodar poštenjak od nog do glave, vnet za vse dobro in vesten v izpolnovanju svojih opravil. Z gospodom Ermanom se nista dobro razumela, ker je Hvala uvidel

kaj kmalu, da novi gospod nima srca za ljudstvo, in ker se mu ni hotel uklanjati in častiti ga, kakor bi Erman rad.

Vse drugače je shajal z novim oskrbnikom Krebelj. Bil je prilizajenec, da mu ga ni bilo para. Jezk mu je tekel kakor bi bil namazan in Ermanu je skazoval časti, kolikor je le mogel. Hvalo je že od nekedar težko gledal. Rad bi ga izpodrinil in dobil sam mesto prvega služabnika. Prejšnji oskrbnik ga je dobro poznal in ga ni dosti poslušal, a Erman ga je imel za najboljšega v vsem Lipovju.

Bilo je jeseni in prav dobra letina z orehi. Po dvorišču pred grajskimi hlevi je ležalo obilo tega bozjega daru po tleh. Pri prejšnjem oskrbniku so pobrali ta drobiž služabniki in delavci, a Bog varuj, da bi se jih sedaj dotaknil kedo. Erman je vedno zatrjeval, da je sadje po kobilarni njegovo, in raje je imel, da je segnilo po tleh in se spridilo, nego da bi je bil privoščil ljudem.

Prigodilo se je, da je prišel v tem času iz stolnega mesta grof ogledat si kobilarno. To je storil vsako leto, a po navadi v gorkem pomladanskem času. Nikdo ni tedaj mislil v Lipovju, da dobodo v pozni jeseni takega gosta. Radi tega se tudi niso pripravili nanj tako ko druga leta, ko so namreč vse počedili in popravili, kar je bilo v neredu.

Erman je spremljal visokega gosta po konjatih in mu vse razkazoval. Hvala je hodil za njima in, če je bilo treba, tu in tam kaj postregel, kajti bil je pri konjereji najbolj spreten in izurjen.

Ko si ogledajo vse, vrnejo se skosi orehov drevo-red v grajščino. Grof gleda nekaj časa po tleh in stare nehoté sedaj pa sedaj oreh pod nogama.

»No, to bi pa že lahko pobrali hlapci in poneli domov otrokom«, opomni grof nevoljen.

»Seveda, seveda«, odvrne Erman, ki si ni vedel pomagati iz zadrege.

Hvala je slisal ves pogovor.

Ko odideta oba gospoda v grad, hiti v konjak, kjer so bili zbrani ostali služabniki.

»No, Hvala, je padlo kaj v pest?«

»Dosedaj nič, a upam da ne ostane kar tako. Saj nam je še veslej kaj podaril. E, to vam povem: grof je blaga duša, da bi nas le ta naš oderuh kaj ne očrnil. A naj stori, kar mu drago; zastonj vendar nisem hodil š njima. Zvedel sem nekaj, kar vas bo gotovo veselilo, in s čimur bomo lahko dali Ermanu pod nos. Može, orehi no naši!«

»Kaj? Nasi? Seveda so bili pri prejšnjem gospodu — Bog jim daj dobro! — a zdaj...«

Hvala jim pove, kar je slisal iz grofovih ust.

Takoj odhite nekateri na svoj dom, in njih žene in otroci pridejo sedaj s koši in jerbasi pred grad in poberó orehe do zadnjega. Le od Krebljevih in nobenega blizu, kajti gospodar se ni hotel zameriti oskrbniku.

Po grofovem odhodu pokliče Erman Kreblja k sebi, naj mu razloži, kje so orehi. Ta vesel gospodovega zaupanja do sebe razjasni mu ves dogodek natanko.

»Pr... ti pes, skrbel bom, date odpravim ob prvi priložnosti«, zarohni Erman sam pri sebi, ko je odšel Kreblj.

Erman in Hvala sta se gledala odsedaj ko pes in mačka. Če sta le prišla skupaj, sta se prišla. Oskrbnik je imel vedno kako pikro na jeziku, Hvala pa tudi ni molčal, če je uvidel, da se mu godi krivica.

Kreblj pa se je gospodu Ermanu vedno le dobrikal, in če je ta časih klel in jezil se nad Hvalo, prigovarjal mu je:

»Saj ste vi tukaj gospodar, ali ne? Kar proč z njim!«

»A tristo h... tako hitro to ne gre. Dobodi mi primeren vzrok.«

Tako sta mnogokrat premišljevala po cele ure, kako bi bilo mogoče spraviti Hvalo iz Lipovja.

Nastopilo je za temi dogodki leto, ki se je pisalo 1805. Tedaj se je zavezala Avstrija z Rusko, Švedsko in Angliško zoper novo francosko cesarstvo. Napoleon je nameraval najprej Avstrijo nspasti, še predne bi jej Ruska mogla priti na pomoč. Avstrijci so menili, da pride sovražnik po tečajuji svoji navadi preko Italije in mu pošlji najboljšega poveljnika, nadvojvodo Karola, z veliko vojsko nasproti.

V Lipovje so dobili iz Dunaja ukaz, da odidejo radi varnosti pred Francozi s konji takoj na Ogersko. Več ali manj so se vsi ustrašili te novice, zlasti žene in otroci ki so imeli petati sami — Bog zas, koliko časa. Nastalo je vprašanje, kdo ostane tu in kdo bo moral oditi. To je imel določiti jedino le oskrbnik, a kdo hi se ga bil upal kaj poprositi.

Nekega dne pokliče Kreblja k sebi.

»Si-li slisal, kaj so si izmislili na Dunaju?«

»Kar se tiče nas, gotovo neprijetne stvari.«

»Kakor se vzame.«

»I hudirja, če bom moral pustiti tu vse in iti, Bog si ga vedi kam, na Mažarako in Ogersko, ali kakor se že pravi.«

»Ne bo treba.«

»Kaj ne stoji v pismu, da gremo vsi?«

»Tu se vidi, koliko razumeš o vsaj stvari. Meniš, da pustimo tu vse kar tako. Naj pridejo mej tem Francozje ih najdejo prazne hleve in grad, kaj meniš, da storé? Prvo moč res prenoče tu in staknejo vse kote, a pri odhodu zasgo v slovo gotovo vsa poslopja. Ne, tako ne sme biti. V ukazu stoji, naj ostanem jaz s nekaj ljudmi tu, druge naj pošljem v Budimpešto. Selo ne sme biti prazno.«

»Katero ste tedaj odločili za pot?«

»V prvi Hvalo.«

Kreblj pogleda zadovoljno oskrbnika.

»Kaj pa z njegovo službo, gospod?«

»Dobiš ti. A da mi molčiš o vsem, kar si slisal ravnkar. To je moje delo. Ker vidim, da me spoštujes in mi postrežeš, kjer le moreš, hočem ti iti na roko. — Jaz, ti in Hvalova oba, Peter in Tine, ostanemo, tu. Ob času nevarnosti najamem delavcev iz okolice, da ne bodemo sami. Žene in otroci onih, ki odidejo, ostanejo seveda še v sedanjih stanevanjih.«

»Zakaj pa Hvalova obdržite? Gospod, se ta dva bi odpravili.«

»Tiho, jaz že vem, kako je prav. Nalašč ju ne pustim, ker vem, da bi rada šla z očetom. Tu mi ostaneta in delala bosta natanko, kakor bo moja volja, drugače... Sploh se mi je ta Hvalova družina jako od-tujila, in vsega je stari kriv. Pri prvem pregrešku zapodim vse skupaj iz Lipovja.«

»Kako pa bodo vedeli za pot? Ogerako je menda daleč.«

»Hvala jih bo vodil. On je bil tamkaj že l. 1797. ko je prvokrat pretila nevarnost od Francozov. No, hudega se jim ne bo godilo. V predmestji budimskem se bodo, kakor menim, počutili prav dobro in veliko znamenitega videli. Škodilo gotovo ne bo nobenemu, če vidi kaj sveta.«

»A midva vendar ostanava raji tu, kaj ne gospod?«

»Seveda, seveda.«

Za tri dni so bili služabniki odpravljeni za odhod. Bilo jih je okoli dvajset. Vsak je moral gnati par konj. Domači so jih spremili do glavne ceste in se solznih očij poslovili od njih.

»O Jože!« vzdihne Hvalovka, ko poda roko možu. »Bog ve, kaj zgodi z nami ta čas. Kake težko se ločim od tebe!«

»Mogoče, da se vrnemo še prej, nego mislimo. Glej, da se ne zameriš oskrbniku in zaupaj v božjo pomoč. Z Bogom!«

»Z Bogom!« zakučejo vsi in odidejo po cesti.

2. Popotnik.

Pri Hvalovih se dolgo niso mogli privaditi, da so brez očeta. Sleherni dan so govorili o njem, kako se mu

godi na tujem in kedsj se neki vrne. A udali so se v voljo božjo in opravljali svoja dela kakor poprej.

Bilo je prve tedne po Hvalovem odhodu, meseca sušca. Ta mesec se prikazuje prva znamenja pomladi, a ljudje mu nič kaj ne zaupajo, češ, tu se rada povrne zima. To se je zgodilo tudi ono leto. Sneg je začel nalletavati in pobeliti polja in dobrave. Zraven je pritisnila burja in začela s snegom kaditi, da je bilo joj. Niti za korak nisi videl pota pred seboj.

Vse to ni oviralo Hvalovke, da ne bi nesla mleka v Trst. Vajens je bila takih dogodkov in utrjena od mladih nog. Nikoli se jej ni pripetilo nič posebnega. Druščine ni iskala, najraje je hodila sama. Tako je šla nekoč v tem hudem mrazu iz mesta z jerbasom na glavi. Nakupila je bila namreč za izkupljeni denar potrebnega živeža. Miralo je bilo, da je kar škripalo pod nogami, in se ta burja ji je tako nagajala. Ko tako hitro stopa, da bi bila preje doma, zgleđa ob cesti človeka, ki je ležal naslonjen ob cestni kamen. Vsa začudena stópi k njemu in vidi, da je mladenič star okoli dvajset let. Po uvožjati torbi, ki mu visi čez rameni, spozna v njem popotnika. Ves otrpel je od mrasa in nič se ne gane. A na veliko veselje zapási žena, da se diha in kako zdaj pa zdaj odpra oči. Bo izšlo nosečivo?

»O prijatelj božji, tu gotovo zmirnate! Po koncu, po koncu!

Nobenega odgovora. Le milo jo pogleda neznanec.

»Uboteč, kaj vam je tako hudo? Moj Bog!

To reksi ga začne drgniti s snegom in mu vlije nekolikokrat v usta dobrega brinjevca, ki ga je v takem času vedno nosila seboj.

»Scasoma si revež toliko opomore, da izpregovori!

»Kje pa sem?«

»V dobrih rokah; a tu bo skoro po vas. Poskusite vstati in pojdite z menoj.«

Dolgo se je trudil revež, da bi se vzravnal po koncu. Hvalovka mu je pomagala, kakor je vedela in znała. Konečno se jej le posređi, spraviti ga na nože.

Opiraje se nanjo teze počasi naprej. K sreči ni bilo več daleč do Lipovja. Zdrav človek bi bil tamkaj v četrt uri. Osnova seveda sta rabila malone celo uro.

Prisedši domov položi gospodinja tajca na stol; mrliči veči. Sinova, ki sta takoj, vedela, kaj se godi s njim, pristopita in mu drgneta s snegom ozeble ude.

Ko se je okrepil z alico tople juhe, pološe ga v postelj, kar je revežu delo tako dobro, da je takoj sladko zaspal in se ni vzbudil celi dan.

Domači ga niso motili. Hvalovka je na tihem pripovedovala, kje ga je našla in kakó bi bil kmalu zmirnil.

»Bog ve, odkodl je prišel? Zelo mora biti utrujen, da je tako mlad obletel na potu«, reče Tina.

»Popotnik, to se vidi na njegovem. Zakaj ga niste vprašali, kje je doma?« opomni Peter.

»Revež ni mnogo govoril, ni mogel. Zato ga tudi nisem ustregovala z vprašanji. Ko se vzbudi in pride malo k sebi, nam se pove vse. Pustimo ga na miru!«

Ta dan!

Tujec se je predramil še le drugo jutro. Čutil se je mnogo boljšega, a na ozeblih nogah in rokah so bile bolečine neznosne. Poskusil je vstati, a noge so se mu kar sibile.

»O Bog! tako slab, in kje je še Daruvar!«

»Počivajte in odpočite se dobro. Takih vas ne pustim od hiše«, zavzame se Hvalovka, ko ga zagleda pri vratih.

»A če pridejo Francozje! Daruvar je še daleč!« zavrne jo popotnik in se splazi na ognjišče, kajti začel ga je tresti mráz.

»Ne ozeblih udov karati ogaju, lahko si nakopljete hudo bolezen.«

»Pustite me no, naj se malo pogrejem.«

»Saj nekoliko postojte. Takoj raztopim kleja. To je kaj dobro za ozeblino.«

»Kakor veste.«

»Ne traja dolgo, in vse je gotovo. Hvalovka mu namaže nogi s klejem in zavije v platno.«

»Imenovali ste preje Francoze. No, teh se za jedenkrat ni treba bati. Bog ve, kje so še; tam za laškimi gričami, če ne še dlje. Pri nas jih še v misel ne vzame nihdo. Lahko ostanete tu še nekaj dni. In v posteljo boste morali, v posteljo. Kaj pa — omenili ste tudi: — e — no, če se ne motim, ste rekli Drvenar. Ste li tamkaj doma?«

»V Daruvaru, da mi je tekla zibel. Moj oče.«

»Je-li to daleč?«

»Ni blizu ne. Notri dol v Slavoniji. Dan hoda od Siaka. Moj oče ima.«

»O Siaku sem že slišala praviti. Brat moj je hodil čez zimo tje kaj drvarit.«

»Saj jih pride vsako leto mnogo tje kaj, zlasti s Kraas. Moj oče ima v predmestju Daruvara lesoreznico in kupčuje s deskami in dogami. Jaz sem jedini sin, vse premoženje zapusti dobri oče meni. Da bi si pridobil kaj izkušnje, poslal me je na potovanje. Uprav danes mora biti sedem mesecev, kar sem z doma. Prehodil sem vso Avstrijo, mudil se zlasti dolgo na Dunaju in v Pragi. V zimskem času sem bival v zgornji Italiji in videl sem tu mnogo zanimivega. Ko sem bil na potu iz Padove v Benetke, napoči glas, da nameravajo Francozje čez zgornjo Italijo v Avstrijo in da se se pomikajo proti meji Italije. To me tako prestraši, da se najpotim takoj proti domu. Prisedši čez mejo, začne nadema bnežiti. Bilo je vedno huje. V Trstu so pravili, da ne pomnijo kaj takega; zlasti v tem času, rekli bi, pomladl.«

»E. Ma.«

»Na potu iz mesta sem omagal. Potovat sem še pet dnij zaporedoma. Da niste prišli vi, bilo bi po meni veliko vam dolgujem, prav vehko. Nikoli vam ne morem povrniti dostojno.«

»Storila sem, kar mi nalaga krščanska dolžnost.«

Tujec se globoko zamisli, in svetla solza se mu sira na polico. Bila je solza hvalečnosti.

Taj dni je še ostal pri Hvalovih. Vreme se ja majno temneljšalo. Popotnik si je vendar toliko opomogel!

da si je upal zopet na pot. Hvalovi so ga silili, naj ostane se pri njih, a ni ugodil njih želji. Strah pred Francozi ga je tiral dalje.

Pri odhodu stisne pospodinji šestnajst starih dvajsetih v roko.

»Vzemite to za vašo gostoljubnost.« K sreči sem vendar zmenjal v Tretu. Po Italiji sem moral imeti laške lire.«

Razgled po Slovenskem.

Kanonično umeščena sta bila dne 7. julija gosp. Fran Perpar na župnijo sv. Trojica in g. Franc Česarak na župnijo Zagradec.

Duhovniške izpromembe v ljubljanski škofiji. Za upravitelja v Gojsdu je imenovan č. g. Anton Kocijančič, kapelan v Vodich; na njegovo mesto pa pride gospod Josip Plantarič, kapelan v Čemšeniku.

Shod slovenskih županov v Ljubljani. Občinski svet detelnege stolnega mesta Ljubljane je v svoji seji dne 17. maja t. l. določil program, po katerem naj bi se v Ljubljani slavila petdesetletnica slavnega vladanja našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Začetek slavnosti bo dne 17. avgusta t. l. shod slovenskih županov iz Kranjske, Štajerske, Koroške in Primorake. Na tem shodu izreko slovenski župani kot zastopniki občinske samouprave — in po tem takem tudi kot zaupniki vsega slovenskega naroda — tega naroda neomahljivo udanost in zvestobo do posvečene osebe Njegovega Veličanstva ter izberó iz svoje srede odposlanstvo, kateremu bo naloge sporočiti ta čutila ob vnozju najvisjega prestola. — Danes samo pozdravljamo ta sklep obč. sveta ljubljanskega, ob svojem času pa izpregovorimo obširneje o važnosti tega shoda, katerega naj bi se slovenski župani, osobito iz obmejnih pokrajin udeležili polnoštevilno.

Družba sv. Mohorja. Kakor smo izvedeli, steje slavna naša družba sv. Mohorja letos 77.131 udov, to je 5631 več, kakor lani. Ta novica bo gotovo izredno vse Slovence in jih napotila do arčne hvaležnosti Bogu, ki tako blagoslovlja družbo, pa tudi do hvale požrtvovalnim poverjenikom, kateri imajo pač največ zaslug za lep napredek družbe. Da bi tako ostalo tudi v bodoče!

Iz Poljan se nam piše: V noči od 2—3 julija je tresčilo v zvonik podružne cerkve Matere Božje na Malenskem Vrhu pri Poljanah. Pogovorela je zvonikova streha, a cerkev je ostala nepoškodovana. — Dne 25. junija je umrl okrog 70 let stari obč. spoštovani Janés Bogataj, posestnik in cerkovnik v Stari Oselici. Mož je bil vri poštenjak, prave stare slovenske horevine. Svetila mu večna luč!

Zlate maše na Dobeni pri Celju je dne 6. julija obhajal tamošnji župnik in častni kanonik, preč. gospod Karel Gajšek. Imenovanec je luč sveta razgledal v

»Ne, dragi prijatelj, to je bila moja dolžnost in ...«

»Le obdržite. Še več bi vam dal, a Bog zna, kaj me še doleti na poti. Vem, da vam dolgujem vse, da vam dolgujem življenje. Bog z vami. Morebiti se še vidimo kedaj.«

»Če ne na tem svetu, pa na onem. Srečno pot!« (Dalje sledi.)

Vojniku dne 26. oktobra 1824, a v duhovnika posvečen je bil dne 6. julija 1848. Kapelanoval je po sledečih župnijah: Galicija (1848 in 1849), Vransko (1849) Laško (1849 in 1850) Sv. Martin pri Slovenjem Gradcu (1850 in 1851) Skale (1851—1854) Grize 1854—1861), potem nekoliko časa v Vidnu, odkoder je prišel za provizorja k sv. Florjahu pri Rogatcu (1861) a je še istega leta postal ondi župnik; l. 1869 pa se je preselil kot župnik na Dobro, kjer je neumorno deloval in se deluje v čast božjo in blager naroda. Za zasluge ga je cerkvena oblast odlikovala s častjo kapeleškofijskega svetovalca, pozneje dekana in konsistorijalnega svetovalca, a svetli cesar ga je l. 1893 imenoval za častnega kanonika. — Pred tem župnikom je na Dobro bil za provizorja preč. g. Franc Naprudnik. Ta gospod biva zdaj kot dostuženi duhovnik sedaj v Gradcu; rojen v Grizah l. 1824, je bil tudi za duhovnika posvečen dne 6. jul. 1848, in je torej istega dne postal zlatomašnik, kakor g. Gajšek. Škofija Mariborska šteje danes s edem najst. zlatomašnikov. Vse naj ljubi Bog ohrani do skrajne meje človeškega življenja!

Pežar je dne 29. julija v Kapli vasi v Savinjski dolini posestnikoma Juriju Šofterju in Francu Beglu uničil vse imetje, Jožefu Mohorju pa pristavo.

Potres v Slav. v Dalmaciji dne 2. julija je napravil veliko škodo. Najbolj so poškodovane vasi Turjaki, Vojnič, Košute, Trilj, Čaporice in Gardop. V Košutah in Turjaci so vse hiše več ali manj razrušene. V Turjaci sta dve osebi mrtvi, štiri težko ranjene, cerkev, sola in župnišče so malone razvaline. V Košutah so tri osebe mrtve, štiri težko ranjene. V Vojniču je ranjenih 23 oseb, cerkev, župnišče in sola so razvaline. Mnogo skode je v vaseh Otok, Ruda, Jobuka Grab, Vedrine, Strmenč, Bisk in Krušvar.

Iz Komende. Dne 5. t. prasnopal je gosp. Andrej Stritar, umirovljeni duhovnik, petdesetletnico svojega mašništva v Mostah, podružnici komenske fare, kjer prebiva že had 25. let. Zaveljo sispote je moral blagi gospod v pokoj, in sedaj že veliko let svojo nadlogo prav mirno in popolnoma udano v veljo božjo pranaša. Ko bi bil zdrav, bi se bil gotovo rad s slovesno službo božjo in dan sehvallil Bogu za vse dobrote, katere je vse leta od njega prejel. Zaradi poprej omenjene nadloge pa je na tistem prasnopal te izvanredno redki dogodek. Želja vseh njegovih znancev in prijateljev pa je:

Bog mu daj, še sicer čvrstemu na telesu, še mnogo let v skromni tihoti živeti, dokler mu ne podeli zaslužene plačila v nebesih.

Iz Št. Petra na Notranjskem. 12. julija zvečer ponesrečil se je pri neprevidnem razkladanju oglja 27letni samec Matija Celhar iz naše vasi. Z ogljem naloženi voz pritiskal ga je na tukajšnji postaji k tlom in mu poskoval hrbtenico. Vsled tega mu je, razun glave in prsij, otrpnil ves život. Krščansko usmiljena gostoljubnost gosпода in gospe Lavrenčič vzela je ponesrečenega pod streho v lastno sobo in mu oskrbovala vse potrebno. Živel je še 12 ur. Zavest in beseda ostala sta mu do zadnjega. Prejel je sv. zakramente pravočasno, ravno tako vredil svojo časno imovino. Bil je miroljuben mladenič s krščansko zavestjo. — Bog mu daj večni mir!

Na Vrhniki je pretečeno nedeljo obhajal z veliko slovesnostjo svojo ponovljeno novo mašo g. dr. Mihael Opeka. Slavnost v cerkvi in izven cerkve je bila taka, da so lahko Vrhničani nanjo ponosni.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske se je vršil dne 7. julija dopoldne v dvorani »Katoliškega doma«. Prvomestnik gosp. ces. svetnik I. Murnik otvori zborovanje, pozdravi v obilnem številu zbrane člane in župana ljubljanskega, v glavnih potezah opiše delovanje družbe v minulem letu ter konča svoj govor s trikratnim slavklicem na presvetlega cesarja. — V imenu c. kr. vlade pozdravi občni zbor vladni komisar g. Detela, v imenu stolnega mesta g. župan Hribar. Vsi govorniki naglašajo lep razvoj kmetijske družbe ter jej želé še večji vpeh v korist poljedelcem, ki bijejo boj za obstanek z vsestransko konkufenčo in raznimi nezgodami. — Poročilo delovanju glavnega odbora v l. 1897, račun za minulo leto in proračun za l. 1899 se odobré brez ugovora. Predsednikom je bil zopet izvoljen g. ces. svetnik I. Murnik; v odbor so bili izvoljeni po pravilih izstopivši g. baron H. Lutzarini, dr. T. Romih in Viljem Rohrmann. V imenu glavnega odbora nasvetuje gosp. Fr. Povše, naj se izvoli častnim članom družbe nekajki nadelnik v kmetijskem ministerstvu, g. Oser, ki vedno toplo podpira in pospešuje kmetijske koristi naše dežele, osobito pa priprave za osuševanje ljubljanskega barja; izvolitev je bila soglasna. — Dalje predlaga prvomestnik, naj bi se v okviru družbenih sredstev uravnale, osiroma zvišale plače družbenim uslužbencom. Obvelja brez ugovora. Nato se je vršil dolg in jako živahen razgovor o predlogih raznih podružnic.

Shod slovenskih posojilničarjev. Nadeletvo »centralne posojilnice« v Krškem vabi na neki shod »slovenskih posojilničarjev« v Ljubljani. Od raznih strani se

vprašujemo, kako stališče zavzema temu shodu nasproti naši organizaciji. Naš odgovor je, da naša organizacija s tem shodom nima nikakega stika in da se toraj posojilnicam, stoječim v naši organizaciji, udeležba navedenega shoda odsvetuje.

Trgovski odsek »Gospodarske zveze« se je konstituiral. Ta odsek obstoji iz odbornikov gg. Kavšek (načelnik), Bellec (tajnik), Jaklič, Povše, Štamovnik in Uršič. Gospodarske zadruge, ki imajo kaj opraviti s trgovino, se pozivljajo, da se pridno obracajo na ta odsek za nasvete pri kupovanju in prodajanju. Naslov je tudi v tem slučaju: »Gospodarska zveza v Ljubljani«.

Revizija Glavni nadzornik, ravnatelj »Gospodarske zveze« g. Maks Versec odide 17. t. m. na revizijo in se vrne 21. ali 22. t. m. Posojilnice naj bodo z računi in z vpisovanjem v knjigah, posebno z razdelnikom v tekočem, da ne bodo revizor po nepotrebnem zadržavan. Tekoče leto se bodo vse posojilnice pregledale in povsem natančno revidirale. Ako ni ravnatelj »Gospodarske zveze« na reviziji, kar se bode vedno objavljalo, uradnje v pisarni »Ljudske posojilnice« v Ljubljani, Gradisce št. 1, in se more z njim govoriti od 11. do 12. ure izvzemši nedelje in praznike.

Ponesrečil se je dne 8. julija v Ljubljani polir Schwab iz Gradca, ko je dokončeval delo pri vodnjaku na Kolizejskem vrtu. Ravno ko je hotel odzgatí nek tram, mu spodrsne in pade v 14. m. globok vodnjak, v katerem je bila 4 m. globoka voda, in si ob zidu razbije črepinjo. Potegnili so ga mrtvega iz vodnjaka.

Romarski vlak v Marjino Celje. Kakor prejšnja leta vozil bode tudi letos posebni vlak iz Spodnjega Štajerja (od Celja) v Marjino Celje. Cena je vožnji letos še nižja nego lani (od Celja do Auserwiesen tja in nazaj 5'39, od Poličan 4'96 gld.) Vlak odide iz Celja 10. avgusta zgodaj zjutraj. Udeleženci naj se zglasijo saj do 2. avgusta. Nadaljna pojasnila daje in vosne listke razpošilja g. Anton Šebat kaplan v Poličanah.

Hranilnica hr. posojilnice v Domžalah polletni račun kaže, da je imela v prvem polletju svojega obstanka 33.645 gl. prometa, in sicer znašajo prejemki 17.626 gl. 88 kr., izdatki pa 16.018 gld. 18 kr.; ostane tedaj gotovine: 1608 gld. 64 kr. Ako bi bila pa naša posojilnica hotela posojevati na intabulacije, bil bi prômet gotovo čez 50.000 gld., a mi gremo sicer bolj počasi, a gremo previdno in gotovo pot. Zató je pa tudi naša hranilnica hitro in srečno premagala vse ovire nasprotnikov in uživa že sedaj veliko zaupanje, samo njen delokrog zdi se nam še nekoliko premajhen. Šteje namreč samo šest vasi.

Raznoterosti.

(Čebele v dimniku) Ko so v dominikanskem samostanu v Znojmu na Moravskem snazili dimnike, je zapazil dimnikarski pomočnik odprtino, iz katere se je vsul roj čebel nanj. Zelo so ga zdelale po obrazu in po rokah. Vkljub temu je pogledal v odprtino, ki je

bila globoko v zidu pri dimniku, in polna strdi (medu). Nekaj koscev medu je vzel iz odprtine. Samostanski predstojnik, o. Prohaska, ga je prosil, naj pobere vso strd, a pomočnik ni mogel tega storiti, ker ni bil nič zavarovan pred čebelnim pikom. Kakor se zdi, so nosile

čebela strd v to odprtino že 80 let, in bi se torej splačalo jo izprazniti.

(Dobre sredstvo) je uporabljal nek župan na Štajerskem, ker je hotel imeti mir pred ljudmi. Pred svojo uradno sobo je postavil več dežnikov in klobukov. Ko so ljudje videli te dežnike in klobuke so odšli mrmrajoč: »Gremo še lahko malo v gostilno; predno bodo ti opravili, ga lahko še vsak eno merico vsekamo.« Župan je pa imel lep mir ta čas.

(Nagrobni napis Lainjivca): Tu počiva velik prijatelj resnice. Če se ti to čudno zdi, dragi bralec, vedi, da smo samo zato tako zapisali, da tudi nagrobni napis laže, kakor je on.

(Pravi vzrok.) Gost: »Rad bi vedel, zakaj imate tako majhne klobase.« Gostilničar (hitro): »Mesar jih je prehitro zavezal.«

(Tat in opica) Vpokojen pomorski častnik v Parizu je imel mladega orangutanga, katerega je pripeljal iz otoka Borneo. Imenoval ga je Culu. Opica je bila zelo vdana in zvesta svojemu gospodarju, proti tujcem pa nezaupna. V odsotnosti častnikovi mu je varovala zvesto hišo. Nekega dne je šel častnik iz doma. Culu je čepel v kotu in grizel neko reč. Kar se odpro vrata in opici neznana oseba ustopi. Bil je to še večkrat kasnovani tat Nikolaj Barzer, ki je hotel okraštiti častnika. Culu je hitro pri njem, ga objame s prednjimi nogami in ga

večkrat ugrizne v obraz. Tat začne upiti, da prikljice ljudi, ki so ga osvobodili iz krempljev opičnih. Ustrasil se je pa tat tako, da je znorel. Zvezali so ga in odpeljali v norišnico.

(Posnemajmo jih!) Čilski (Čile je republika v Ameriki) poslanec Plejtodo je posnemal v poslanski zbornici našega divjaka Wofa. Razgrajal je in zabavljaj proti sveti veri, nazadnje se je lotil še Jezusa Kristusa in ostudno govoril o njem. Ko je končal, se oglasi takoj za besedo katoliški poslanec Osa in govori proti Plejtodu. Proti koncu govora poklekne Osa na tla in govori slovesno: »Molim gospoda Jezusa Kristusa, pripoznam ga kot vladarja in kralja vse zemlje in gospodarca narodov.« Vsi katoliški poslanci so z njim pokleknili in tako pokazali svetu, da se še dobe odločni katoliški možje, ki se očitno potegnejo za sv. vero. V Avstriji pa govori ostudni slepar Wolf nesramno proti škofom in proti cesarju — in katoliški poslanci — molče! Če bi imeli malo več odločnosti, bi bilo lahko drugače. Katoliške zavesti manjka pri nas.

(Vedno v poklicu.) Agent: »Gospod Očevič, prosim Vas za roko Vaše hčere Roza.« Očevič: »Ali je Vaša ljubezen prava?« Agent: »Gospod Očevič, častno besedo, najpolsja in najbolj trpežna, kar je le mogoče v tej stroki.«

Priloga številka „DOMOLJUBA“ izide dne 4 avgusta 1898 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 9. julija:	1,	67,	3,	33,	11.
Lina, 16. julija:	58	86	30	15	22
Trst, 16. julija:	13,	69,	56,	54	81.
Graec, 9. julija:	33,	69,	30,	29	27.

Lastnik grajščine Stari Ribnik na Hrovaškem bo od svoje grajščine, ki je eno uro od Metlike oddaljena in dve uri od Karlovca, na drobno razprodal kakih

1200 oralov zemlje.

Ta grajščina ima plodovit svet. Kupijo se po ceni lahko njive, hote in travniki ter tako naseli veliko kmetijskih rodbin. Lesa je dosti in zaga blizu. Pohištva se z malim denarjem napravijo. Kraj je lepa ravan, zemljišča imajo globoki svet in so doslej še malo bila izrabljena. Voda Kolpa teče mej temi zemljišči. Sadno drevje raste bujno na teh zemljiščih. — Dinarjev je dosti dobiti po 30 do 40 kr. brez hrane. — Dogovori se lahko plačilo kupov po letih proti zavarovanju.

Podrobna razjasnila podá oskrbníštvo grajščine Stari Ribnik pri Metliki. 337 1—1

XI. zvezek:

POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

Franc Detter

Ljubljana, Stari trg št. 1.

Prva in najstarejša tovarniška zaloga šivalnih in poljedelskih strojev na Kranjskem

Najnovejše! priporoča Najnovejše!

mlatilnice

z ležiščem s krogliami (Kugellager).

Kdor toraj namerava kupiti mlatilni ali kateri drugi kmetijski stroj, naj se zaupljivo obrne na zgoraj navedeno tvrdko, katera edina na Kranjskem ima razum družih kmetijskih strojev tudi najboljše mlatilnice v zalogi, katere imajo ležišča s krogliami (Kugellager), enako biciklom. To je zelo praktična in koristna novost, katera omogoči, da se stroj 40% lažje goni kakor doslej.

Ako se je popreje moral stroj s štirimi ali tremi možni goniti, zadostujeta sedaj samo dva, oziroma jeden mož. Ti stroji so toraj neverjetno lahko goniti, zelo trpežni in, primeroma njih zmoglosti, ceni.

Kroglje v ležiščih so iz najkrajšega angleškega litega jekla (Gussstahl) in brezpopojno trpežne. Ako bi se ležišče (Lager) sčasoma obrabilo, zamore se za majhen denar novo dobiti in stroj deluje zopet kakor nov.

Ob jednem priporočam na izber svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za domače in obrtniško rabo, 10% ceneje kakor drugje.

Odličnim spoštovanjem

328 4—2

Franc Detter.

Ceniki in pejaenila dobivajo se zastoj in poštnine preste.

387 (4-4) **Zastonj** 319 (12-4)

šivalni stroji

nikjer ne dobivajo!

Kdor pa hoče kupiti izvrsten in trpežen šivalni stroj za 5% ceneje kakor kje drugej, ta naj se zaupno obrne na prvo in najstarejšo tovarniško zalogo šivalnih in poljedelskih strojev na Kranjskem

Franc Detter
Ljubljana, Stari trg št. 1.

Pozor!

Trdka vsprejema pod dobrimi pogoji potovalce in zastopnike za deželo.

Ceniki zastonj in poštnine prosto.

Velika zaloga bicikljev in poljedelskih strojev!

5% ceneje kakor kje drugej.

100 do 300 glđ.

na mesec lahko pošteno zasluži sloherni ter povsed brez zgbue, ako hoče prodajati postavne dopuščne srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludevika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8. 267 10-4 353 10-8

Proda se iz proste roke posestvo
v Dravljah nad Ljubljano hiša, hlev, pod, kozolec in vsa hišna oprava ter 22 oralov zemljišča. Več se poizvé pri **Jožefu Pečnik** v Dravljah št. 16. 333 1-1

Tako se sprejme

Učene
za krojaški obrt pri **Franc Kokalju** v Sori, p. Medvode. 332 2-1

Kovačnica

v prav dobrem stanju, na primernem kraju sredi vasi se daje pod ugodnimi pogoji

v najem.

Več o tem se izve pri lastnici **E. Peterlin** v Radomljah h. št. 23. 885 3-1

Le 50 kr. za 3 Žrebanja. Zadnji mesec!

315 1 **Glavni dobitek** 889 2

1krat 100.000 kron in 3krat 25.000 kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke
à 50 kr.

Žrebanje: 6. avgusta 1898.
Žrebanje: 15. septembra 1898.
Žrebanje: 22. oktobra 1898.

priporoča **J. C. Mayer**, menjalnica v Ljubljani.

Zahvala in pozdrav.

Dne 8. t. m. se je od nas poslovil velečastiti gospod **Fran Gornik** ter odšel v Postojino. V teku šestih let je velečast gospod župnik neumorno deloval mej nami ter z raznimi napravami, ki so stale nad 6000 glđ., skrbel za oplešanje naše župne cerkve. Bog mu stotero povrni za njegov trud. Želimo, da bi velečast gospod še mnogo let zdrav in srečen deloval v vinogradu Gospodovem.

Dne 14. t. m. pa smo slovesno vsprejeli novega župnika čast. g. **Leopolda Riharja**. V imenu mladine ga pozdravi učenka **M. Košir** iz Nevelj ter mu izroči krasen šopek. V imenu občine ga pozdravi odbornik **L. I.**, želeč mu zdravje in zadovoljnost. Mnoge zastave in pokanje topičev e pričalo, da smo z veseljem vsprejeli novega dušnega pastirja.

Nevlje, dne 17. julija 1898.

386 1-1

J. V. v imenu župljanov.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid in navadno opeko za zid ponujata po znatno znižani ceni

Knez & Supančič 294 8
tovarna za opeko v Ljubljani.

Prodam po nizki ceni ali dām v najem

hišo št. 20 v Stanečah

pri Šent-Vidu nad Ljubljano. Zraven hiše je travnik in sadni vrt. Priporočam v obilni obisk svojo **kafetarijo** v Ljubljani, Slonove ulice št. 5, prej »pri Katerci«. 131 2-2

823 13-3

Slovenci in Slovenke!

Prava kava

družbe sv. Cirila in Metoda,

katere dobite v vsaki prodajalnici, dá najboljši ukus in lepo barvo črni ali mlečni kavi, ako jo k isti rabite; torej zahtevajte le pevsod to izberno domačo kavo.

Glavni zalagatelj Ivan Jebačič, Ljubljana.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup.

Ta 28 let z največjim uspehom rabljeni prsi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, razstopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 725 20-20

Cena steklenici je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polsteklenic ni.)

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vzvišenimi črtami in nosi vsaka steklenica poleg stojobe uradne registrov. varstvene znamko, na katero znamenja svoj se blagovoli paziti.

239 14 Osrednje skladišče:

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII/1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V vsaki lekarni in v vsaki trgovini na Dunaju in v krenovinah.

Sidro

Liniment. Capsici compos.

231 18 iz lekarn Richter-jeva v Pragi

priznane izvrstne bolečine slajšajoče mazilo je dobilo posodico po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vsaki lekarni. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratke kot 707 39-39

Richter-jev liniment s sidrom

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s znano varstveno znamko „sidro“ kot pristoje.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Vožnje karte
in
tovorni listi
v

AMERIKO.

312 4 Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana petovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta števil. 4,
prilijče na levo. 362 25-7

Vsega ozira vreden

ter domač izdelek je iz kranjskih planinskih rastlin
napravljeni liker 272 11

„Triglav“

J. Klauer-ja v Ljubljani.

Po svoji čistosti in veliki zdravilni moči za telodec je ta zganjina vsega priporočevanja vredna. Kot krevalno pijačo naj bi imeli ta liker v vsakem gospodinjstvu.

Na prodaj je v lekarnah gg. M. Leustek in Ubald pl. Trakóczy, kakor tudi večinoma pri vseh prodajalcih delikates in v specialijah. 25-25 99

PRISTEN

Širok vrat 25 cm (50 liter)
vsebnina 500 gramov.

V vsaki lekarni in v vsaki trgovini na Dunaju in v krenovinah.
V vsaki lekarni in v vsaki trgovini na Dunaju in v krenovinah.